

Duidingsdebat 2026

Renkum, 26 maart 2026

Teleurgesteld

De zetelverdeling van de nieuwe gemeenteraad van Renkum betekende voor de deelnemende partijen winst of verlies. De PRD had voor zichzelf gerekend op twee zetels en met heel veel geluk zou een derde zetel er misschien ook nog inzitten. Helaas pakte het voor ons totaal onverwacht anders uit. Dankbaar zijn we voor de 1198 stemmers, die hun vertrouwen in ons uitspraken. Volgens de nu geldende kiesdeler van 740 kregen wij 1,62 zetel op eigen kracht en kwamen we 282 stemmen tekort voor een tweede zetel. Echter uitgaande van een restzetel kwamen we precies 28 stemmen tekort en ging de laatste restzetel niet naar ons, maar naar D66. De PRD stond in de verdeelsystematiek op 599 en D66 op 626,75.

Horen wij dan tot de verliezende partijen? Formeel niet, want de PRD deed in 2022 niet mee, dus gingen we nu van 0 naar 1 zetel: een winst van 7%. In 2022 kregen de huidige PRD raadsleden - *John Bartels (846 stemmen)*, *Jan Koelewijn (131)* en *Yvonne Litjens (112)* - onder de vlag van GB gezamenlijk 1.089 stemmen. In feite zijn we er nu 109 stemmen op vooruit gegaan. Toch voelt de uitslag voor ons wel als een verlies.

We vinden, dat de PRD een betere uitslag had verdiend. Op een bordje in de voetbalkantine van SCW23 staat te lezen: ” **it is what it is**”. Denkend aan een cliché uitspraak van de rijdende rechter “**en daarmee zult u het moeten doen**” kijken we nu naar de totale uitslag en geven er onze duiding aan.

We hebben er geen probleem mee, dat GroenLinks-PvdA het voortouw neemt m.b.t. het aanwijzen van een informateur, die onderzoekt welke partijen deel zouden kunnen uitmaken van het college. Dit zou binnen twee weken afgerond kunnen zijn, zodat de fase met de formateur in gang gezet kan worden. Ook in de vervolgfase zouden alle fracties die dat wensen gehoord moeten worden. We gaan ervan uit, dat in de meimaand alles afgerond kan zijn.

Onze aandachtspunten

1. De raad

Het misbruiken van macht voedt het wantrouwen in de politiek. We zullen een deel van vertrouwen terug moeten winnen door o.a. te investeren in de kwaliteit van het debat. De PRD hoopt, dat voortaan fracties een **debat** meer gepaard laten gaan **met dialoog**. Het gaat niet alleen om voor of tegen een voorstel of idee te zijn, maar om luisteren, doorvragen, willen begrijpen zonder het eens te hoeven worden. Een debat zonder dialoog verdiept niet.¹ Een dictatuur van de meerderheid, naast

---

¹ “Aansprekend en uitdagend” Raadsleden, wethouders en burgemeesters over hun ambt in de Basismonitor Politieke Ambtsdragers 2024 Coördinatie en eindredactie: Hans Vollaard (Universiteit Utrecht). Zie ook: artikel van de directeur van het Periklesinstituut in het VNG blad van 5 juli 2024.

onvolledige informatieverstrekking en het niet werken conform het duaal bestel² mogen niet meer de boosdoeners van het gebrek aan vertrouwen zijn.

De lokale democratie blijft in de kern weliswaar een representatieve democratie, maar hoort steeds meer aangevuld te worden met elementen die de directe betrokkenheid van inwoners vergroten. **We denken onder meer aan het opzetten van een Kennisbank** bestaande uit betrokken inwoners, die met kennis van zaken voor advisering voor een bepaald onderwerp ingezet kunnen worden.

Wat de lokale overheid betreft hecht de PRD waarde aan betrouwbaarheid, transparantie, dienstbaarheid en fatsoen.

2. College

De wetgever zegt niets over wat (on)gewenst of vereist is m.b.t. het soort van college. Wanneer van een versplintering in de raad sprake is, dan is het juist verstandig om niet meteen aan een college en een collegeprogramma te gaan werken, maar eerst te komen tot een zo'n breed mogelijk raadsprogramma of in dit geval **een bestuurs- of raadsakkoord op hoofdlijnen**. Dat is ook de opvatting van de "Raad voor het openbaar bestuur" (ROB). In hun document "**Nieuwe politiek, nieuwe akkoorden**" vind je er voorbeelden van.

Werk als college met wisselende meerderheden. Dat verlevendigt het debat ook. Was dat niet een doel achter de invoering van de dualisering? **We zien graag, dat geprobeerd wordt te komen met een zo'n grootst mogelijk gedragen raadsakkoord op hoofdlijnen.**

We zien het liefst, zoals voorheen, een college bestaande uit 3 fte's aan wethouders. Wethouders, die al of niet in deeltijd blijf geven van kennis van zaken, wethouders, die beschikken over goede communicatieve eigenschappen, die willen luisteren naar wat inwoners willen en die boven de partijen staan.

Als norm zien wij een **competentieprofiel** gehanteerd worden, zoals bijv. die door Berenschot in opdracht van de Wethouders vereniging is vervaardigd. **Zie bijlage.**

Een college, dat steunt op een minderheid in de raad is voor de PRD geen probleem. **Vermoedelijk zal er wel een college komen, dat kan buigen over een raadsmeerderheid**, dat weer leidt tot coalitiepartners en oppositiepartijen met meer kansen op polarisaties en breuken in de sfeer van vertrouwen. De PRD wil

---

² **Dualisme** is een politicologisch en staatkundig begrip waarmee men de taakverdeling tussen het college en volksvertegenwoordigers wil aanduiden. Het college is er om te besturen, en de volksvertegenwoordigers dienen het bestuur te controleren. In een **duaal stelsel** zijn deze taken strikt gescheiden. Idealiter hoort daarbij dat de volksvertegenwoordiging - ook de coalitiepartijen - zich kritisch en onafhankelijk opstellen jegens het college.

Een duaal stelsel wordt vaak gezien als methode om de politiek opener te maken, *transparanter* in het jargon, en daarmee aantrekkelijker. De kritiek op niet-dualistische besluitvorming is dat bestuurders vooraf hun voorstellen afstemmen met volksvertegenwoordigers in 'achterkamertjes' waardoor het openbare debat in de gemeenteraad weinig betekenis zou hebben.

afwijken van een algemene trend: mensen, organisaties zouden elkaar meer moeten treffen in het midden en niet uitsluitend in of de linker- of de rechterhoek.

Mocht er toch een meerderheidscollege komen, dan zou het voortzetten van een samenstelling van het huidige college kunnen, maar wij wijzen dat af. **Wil je de kiezer serieus nemen dan moet dat zichtbaar zijn in de samenstelling van het college. Een grote verliezer belonen komt vreemd over.**

De combinatie GroenLinks-PvdA (6) en Leefbaar Renkum (4) aangevuld met D66 (4) is een spannende. We kunnen niet goed inschatten hoe stabiel dat uitwerkt. Maar de mogelijkheid zou als combinatie uitgezocht moeten worden.

Een mooi alternatief hangt samen met het feit of het CDA en de PRD op zeer korte termijn een alliantie³ willen vormen. *Op de CDA flyer stond “Samen voor een krachtig Renkum”, op die van de PRD “De kracht van samen”.* Het CDA en de PRD zijn samen krachtiger, zodat de combinatie van GroenLinks-PvdA (6) met D66 (4) en de Alliantie CDA-PRD (3) ook een kans van slagen zou kunnen hebben.

PRD

Politiek is niet een spel. Het is een serieuze zaak.

Winston Churchill

Engels staatsman en Nobelprijswinnaar literatuur (1953) (1874 - 1965)

---

³ Een alliantie is een samenwerkingsverband tussen twee of meer partijen die samenwerken voor een gemeenschappelijk voordeel. Het is geen formele rechtsvorm, maar een intensieve vorm van samenwerking om strategische belangen te behartigen. De partijen blijven zelfstandig.

Lijst 6 Partij Renkumse Dorpen (PRD)

Kandidaat		Stemmen
Bartels, T.H.J.	1	677
Koelewijn, J.H.	2	110
Hazeleger, M.J.	3	73
Hogendorf, C.	4	11
Bargo, M.O.	5	49
Williams, B.A.	6	37
Oxenaar, W.K.	7	54
Doomernik, C.A.C.	8	70
Modderman - Jansen, B.J.	9	23
Bartels, S.E.M.	10	34
Litjens, Y.J.E.M.	11	60

Tijdens de uitslagenavond op woensdagavond 18 maart heeft burgemeester Marcel Fränzel de voorlopige uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen op partijniveau bekendgemaakt. In de gemeente brachten 17.101 mensen hun stem uit. Dit is een opkomst van 65,95%. In 2022 was dit 60,85%.

- Aantal blanco stemmen: 42
- Aantal geldige stemmen: 17.063
- Aantal ongeldige stemmen: 38
- Aantal kiezers: 17.101
- Aantal kiesgerechtigden: 25.936
- Opkomstpercentage: 65,94 %

*In Renkum was de kiesdeler in 2022 **680** / Voor voorkeurstemmen had je toen **170** stemmen nodig. In Renkum was de kiesdeler in 2026 **740** / Voor voorkeurstemmen had je **185** stemmen nodig.*

Partij	Voorlopig aantal stemmen	Voorlopig aantal zetels	
GB! Lokaal op 1	2410	3 (was 8)	- 19.6%
GROENLINKS/PvdA	4284	6 (was 8)	- 5.8%
VVD	1762	2 (was 3)	- 4.2%
D66	2507	4 (was 3)	+ 1.6%
CDA	1291	2 (was 1)	+ 0.1%
Partij Renkumse Dorpen (PRD)	1198	1 (was 0)	+ 7%
SP (Socialistische Partij)	714	1 (was 0)	+ 4.2%
Leefbaar Renkum	2855	4 (was 0)	+ 16.8%

Grote winnaar deze verkiezing is Leefbaar Renkum. Als nieuwe partij behalen zij 4 zetels in de gemeenteraad. De grootste verliezer is GB! Lokaal op 1, zij verliezen 5 zetels en eindigen op 3 zetels.

Grootse partij is nu GroenLinks/PvdA, ondanks het verlies van 2 zetels. Met 6 zetels zijn zij de grootste partij. Gevolgd door D66 en Leefbaar Renkum met beide 4 zetels. Daarop volgt GB! Lokaal op 1 met 3 zetels. Dan komen de VVD en het CDA met beide 2 zetels. De Partij Renkumse Dorpen en de SP haalden beide 1 zetel. Iedere deelnemende partij aan de verkiezingen behaalde dus minimaal 1 zetel.

Dorenweerd College

SCHOLIERENVERKIEZINGEN
Delen
⚙️
⋮

De opkomst was hoog: **207 leerlingen** hebben hun stem uitgebracht.

D66 komt als grootste partij uit de bus met 51 stemmen (ongeveer 25%). GroenLinks/PvdA volgt met 37 stemmen (ongeveer 18%), daarna de VVD met 27 stemmen (ongeveer 13%). Leefbaar Renkum behaalt 22 stemmen (ongeveer 11%), de Socialistische Partij 17 stemmen (ongeveer 8%), Partij Renkumse Dorpen 14 stemmen (ongeveer 7%), het CDA 12 stemmen (ongeveer 6%) en GB! 2 stemmen (ongeveer 1%). Daarnaast is het aantal blanco en ongeldige stemmen relatief hoog.